

Učební plány

Učební plán pro 1. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět		Ročník					Časová dotace dle ŠVP	Celkem	Minimální časová dotace dle RVP	
			1	2	3	4	5				
Jazyk a jazykové komunikace	Český jazyk	Č	7 + 2	8 + 2	6 + 3	6 + 1	6 + 1	33 (+ 9)	42	33	
	Cizí jazyk	A N	–	–	3	3	3	9	9	9	
Matematika a její aplikace	Matematika	M	3 + 1	4 + 1	5	4 + 1	4 + 1	20 (+ 4)	24	20	
Informační a komunikační technologie	Informatika	Inf	–	–	–		1	1	1	1	
Člověk a jeho svět	Prvouka	Prv	2	2	3	–	–	7	7	12	
	Přírodověda	Př	–	–	–	1 + 1	1 + 1	2 (+ 2)	4		
	Vlastivěda	VI	–	–	–	2	1 + 1	3 (+ 1)	4		
Umění a kultura	Hudební výchova	Hv	1	1	1	1	1	5	5	12	
	Výtvarná výchova	Vv	1	1	1	2	2	7	7		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tv	2	2	2	2	2	10	10	10	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	PČ	1	1	1	1	1	5	5	5	
	Disponibilní hodiny		3	3	3	3	4	(+ 16)	0	16	
Celkový týdenní počet hodin – maximum týdně			20	22	25	25	26				
Celkový počet hodin za 1. – 5. ročník								118	102 (+ 16)	118	118

Poznámky k učebnímu plánu pro 1. stupeň

3 disponibilní hodiny jsou v 1. ročníku použity na zvýšení dotace povinného předmětu Č (2) a M (1)

3 disponibilní hodiny jsou ve 2. ročníku použity na zvýšení dotace povinného předmětu Č (2) a M (1)

3 disponibilní hodiny jsou ve 3. ročníku použity na zvýšení dotace povinného předmětu Č (3)

3 disponibilní hodiny jsou ve 4. ročníku použity na zvýšení dotace povinného předmětu Č (1), M (1) a Př (1)

4 disponibilní hodiny jsou v 5. ročníku použity na zvýšení dotace povinného předmětu Č (1), M (1), Př (1) a VI (1)

Učební plán pro 2. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět		Ročník				Časová dotace dle ŠVP	Celkem	Minimální časová dotace dle RVP
			6.	7.	8.	9.			
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	Č	4 +1	3 +1	4	4	15 (+ 2)	17	15
	První cizí jazyk	A N	3	3	3	3	12	12	12
	Druhý cizí jazyk	N A	–	2	2	2	6	6	6
Matematika a její aplikace	Matematika	M	4	4	3 +1	4	15 (+ 2)	16	15
Informační technologie	Informatika	Inf	1	1	1	1	1 (+ 3)	4	1
Člověk a společnost	Dějepis	D	2	2	1 +1	2	7 (+ 1)	8	11
	Občanská výchova	Ov	1	1	1	1	4	4	
Člověk a příroda	Fyzika	F	1 +1	2	2	1 +1	6 (+ 2)	8	21
	Chemie	Ch	–	–	2	2	4	4	
	Přírodopis	Př	1(+1)	1 +1	1 +1	2	5 (+ 2)	7	
	Zeměpis	Z	1 +1	2	2	1 +1	6 (+ 2)	8	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	Pč	1	0 +1	1	1	3	4	3
Umění a kultura	Hudební výchova	Hv	1	1	1	1	4	4	10
	Výtvarná výchova	Vv	2	1	1	2	6	6	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tv	2 + 1	3	2	2	10	10	10
	Volitelné předměty		1	1	1	1	0 (+ 4)	4	0
	Disponibilní hodiny		4	5	5	4	(+ 18)		18
Součet základních hodin			29	30	31	32	122	122	122

Poznámky k učebnímu plánu (změny oproti verzi 1. 9. 2007 – 31. 8. 2018)

6. ročník

Posílena hodinová dotace předmětu F z 1 na 2 hodiny týdně (z odebrané hodiny druhý cizí jazyk)

Zaveden volitelný předmět v dotaci 1 hodina (z odebrané hodiny druhý cizí jazyk)

7. ročník

Hodina informatiky byla v 7. ročníku vyčleněna z oblasti Člověk a svět práce a ustavena jako samostatný předmět

Posílena hodinová dotace předmětu F z 1 na 2 hodiny týdně (z odebrané hodiny Ov)

Snížena hodinová dotace Vv z 2 na 1 hodinu, tato hodina přesunuta do 9. ročníku

Hodina výchova ke zdraví je v 7. ročníku ustavena jako základní hodina Tv

8. ročník

* Hodina výchova ke zdraví je v 8. ročníku spojena s hodinou PŘ

Hodina informatiky byla v 8. ročníku vyčleněna z oblasti Člověk a svět práce a ustavena jako samostatný předmět

Posílena hodinová dotace předmětu Z z 1 na 2 hodiny týdně (z odebrané hodiny Ov)

9. ročník

Hodina informatiky byla v 9. ročníku vyčleněna z oblasti Člověk a svět práce a ustavena jako samostatný předmět

Posílena hodinová dotace předmětu Vv z 1 na 2 hodiny týdně (z odebrané hodiny volitelné předměty)

Posílena hodinová dotace předmětu Z z 1 na 2 hodiny týdně (z odebrané hodiny Ov)

Tato změna učebního plánu byla učiněna po podrobné analýze stávajícího UP a je plně v souladu se zásadami a pravidly pro tvorbu ŠVP, které jsou zakotveny v RVP. Touto změnou nejsou dotčeny výstupy jednotlivých předmětů, není dotčena hodinová dotace jednotlivých ročníků a všichni žáci splní jednotlivé minimální hodinové dotace příslušných předmětů. Tato změna má naopak potenciál zvýšit kvalitu vzdělávání, neboť jsou posíleny předměty s přírodovědným zaměřením a jejich učivo bude moci být důkladněji probráno a procvičeno. Předmět Výchova k občanství bude za pomoci využití efektivních metod a forem práce odučen v plném rozsahu a výstupy budou naplněny. Obdobně tomu bude v předmětu člověk a svět práce.

Byly vyčleněny předměty Informatika a výchova ke zdraví, které byly v minulém UP začleněny (schovány), informatika ve vzdělávací oblasti člověk a svět práce a výchova ke zdraví ve vzdělávací oblasti člověk a společnost.

Volitelné předměty

Jsou zařazeny pro žáky 7. až 9. ročníku. Každý žák na konci 6. ročníku vybírá volitelné předměty v celkové dotaci 1 hodina.

Nabídka volitelných předmětů:

konverzace v angličtině	Akonv	1 hodina týdně
seminář z matematiky	Msem	1 hodina týdně
cvičení z matematiky	Mcv	1 hodina týdně
seminář z českého jazyka	Čsem	1 hodina týdně
cvičení z českého jazyka	Čcv	1 hodina týdně
informatika	Infvol	1 hodina týdně

Nepovinné předměty

Jsou nabízeny žákům nad rámec povinné části učebního plánu. Rozšiřují povinnou výuku v oblastech jejich zájmů.

Nabídka nepovinných předmětů:

sportovní hry	pro žáky 4. – 5. ročníku
rozvoj informačních technologií	pro žáky 6. – 9. ročníku
náboženství	pro žáky 1. – 9. ročníku

Charakteristika ŠVP

Zaměření školy

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní školy Kaplice, Školní 226 (dále jen Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání) je koncipován pro jako všeobecně vzdělávací bez jednoznačného zaměření. Nepreferuje záměrně jednu oblast před jinými. Cílem je poskytnout žákům

v rámci základního vzdělávání rozvoj všech schopností. Schopností jazykových, přírodovědných i společenských, v oblasti informačních technologií i sportovních a připravit je na další studium na středních školách.

Východiska k tvorbě Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

„Ve škole nejde jen o to, aby poskytovala co nejvíce vědomostí, ale také hlavně o to, aby navykla žáka přesnosti, pozornosti, metodičnosti; učme žáky tak, aby uměli pozorovat přírodu, život a dovedli tvořivě a správně řešit úkoly a úkolky, kdy a kdekoliv se k nim dostanou.“

(T. G. Masaryk)

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání rozpracovává Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Zaměřuje se na uplatnění principů českého činnostního učení ve vzdělávacím procesu, a tím navazuje jak na Komenského tradice v naší zemi, tak na vynikající snahy českých reformních škol a jejich učitelů.

J. A. Komenský již v roce 1631 připravoval plán školské reformy v českých zemích a psal:

„Vyučovati mládež není přednáseti jim z rozličných spisů hromady slov, způsoby mluvení, průpovědi smyslů všelikých a tím je vycpati, ale otvírati jim rozum, aby z něho samého jako z pupence listí, květ, ovoce, ratolestky vyrůstaly a druhý rok opět z pupenců každé ratolestky tolikéž a tak pořád až do vzrostu dokonalého.“

Přirozená výchova Komenského odmítala učení slov, vět, pouček a nahrazovala je seznámením se s věcmi. Mnohé z jeho velkolepých myšlenek nebyly dosud realizovány.

Na Komenského myšlenky navazovali ve 30. letech 20. století ředitelé reformních škol 1. republiky, např. J. Úlehla, S. Vrána; ústřední inspektoři té doby, např. Dr. O. Kriebel, Dr. V. Beneš.

Formulovali důvody pro změny školy a upozorňovali, že žák ve škole vysedává celé hodiny, aby pasivně naslouchal slovům učitelovým. Společně uvažovali, jak dosáhnout toho, aby se děti ve škole učily samostatné práci, aby se učily spoléhat na vlastní síly a důvěřovat vlastnímu rozumu. Uvažovali a pokusili se realizovat školy, které žáky vedly k samostatnému myšlení a činnosti. Vedli učitele k tomu, aby si nutnost změny uvědomovali a volili činnostní formy a metody práce žáků přiměřené jejich rozumovým schopnostem a věkovým zvláštnostem. Varovali před přetěžováním žáků a zdůrazňovali, že se má žák naučit přemýšlet, tvořit a chápat, nikoli jen si osvojit značnou sumu poznatků.

Výchovně vzdělávací proces byl chápán jako komplexní působení na žáka, na jeho osobnost a jeho rozvoj.

Školní vzdělávací program využívá námětů z reformních plánů inovace základního vzdělávání na reformních školách v 1. polovině 20. století, využívá zkušeností a rad tehdejších pedagogů činných škol.

Školní vzdělávací program realizuje požadavky Národního programu rozvoje vzdělávání v ČR, (Bílá kniha), kde se uvádí:

„Dosud převažující snahy o výkonnost a rychlý postup v učení, založené na ustáleném modelu vyučovací hodiny, na předávání hotových poznatků, na vynucené kázní, na vzájemné soutěži a úspěchu na úkor druhých, na dominantním postavení učitele, na neustálém vedení a přílišném ochraňování žáků, musí být nahrazeny větším důrazem na činnostní učení (včetně rehabilitace hry a hravých činností), na kombinování aktivit uvnitř a vně budovy školy s důrazem na činnosti v přírodním prostředí, které žákovi umožňují získat zážitky a zkušenosti, jež nemohou být předány jinou cestou, na variabilitu vyučovacích metod, při nichž žáci hledají, ptají se, projevují vlastní názory, chybují, tvoří, objevují a nalézají, na komunikaci a spolupráci mezi žáky i mezi žáky a učitelem, na konkrétní dílčí úkoly, odpovídající možnostem žáků, na pomoc a podporu při řešení problémů i na celkové pozitivní ladění hodnotících soudů.“

Rámcový vzdělávací program vytváří prostor pro tvořivou práci škol, možnosti změn v atmosféře školy a uplatňování inovačních záměrů škol na základě týmové práce pedagogických kolektivů ve prospěch rozvoje každého žáka školy.

Školní vzdělávací program vznikl společným úsilím učitelů, kteří se rozhodli jít českou inovační cestou, kteří chtějí víc než dosud respektovat přirozené potřeby žáků i individuální úroveň jejich zrání a učení.

Program vznikl spoluprací všech učitelů našeho pedagogického sboru, jehož snahou je vytvořit ve své škole pro žáky radostné pracovní prostředí. Vznikl pro takové učitele, kteří se snaží, aby si děti ze školy odnášely jak potřebné trvalé vědomosti a kompetence, tak pozitivní motivaci pro celoživotní vzdělávání. Vznikl pro takové učitele, kteří si uvědomují, že současná doba potřebuje lidi tvořivé, iniciativní, schopné se rychle rozhodovat a orientovat v problémech a řešit je, lidi s netradičním myšlením, kteří jsou schopni komunikace a práce v týmu, lidi, kteří jsou si vědomi své vlastní ceny. Vznikl pro takové učitele, kteří chtějí svým žákům dát potřebné základy k tomu, aby se takovými lidmi stali.

Atmosféra školní práce z pohledu Školního vzdělávacího programu

Atmosféra školní práce zdůrazňuje především pozitivní vztah mezi učitelem a žákem. Žák je aktivním subjektem výchovně vzdělávacího procesu, ve kterém vždy sledujeme dva základní cíle – výchovný a vzdělávací.

Cílem výchovným je naučit žáka eticky nejlepším způsobem jednat a dát mu prostor pro osvojení si souboru potřebných kompetencí pro takovéto jednání.

Vzdělávacím cílem je dosáhnout, aby si žák osvojil soubor základních vědomostí ve vzájemných vazbách, při zdůraznění jejich aktivního logického a správného používání v široké praxi a při řešení problémů.

Příznivé atmosféře vyučovacího procesu napomáhá schopnost učitele docílit, aby:

- činnosti při vyučování měly klidný průběh;
- žák pracoval svým tempem a postupně je podle svých maximálních možností přizpůsoboval tempu třídy;
- žáci neprožívali pocity úzkosti, strachu, křivdy aj.;
- zpětná vazba „žák – učitel“ byla využívána v každé vyučovací hodině, neboť upozorňuje na prvopočáteční problémy žáka, které je možné řešit vhodnou diferenciací průběžně a individuálně přímo ve vyučování;
- žáci dostávali dostatečný prostor na pochopení učiva a jeho procvičení.

Pozitivní změny v atmosféře školy vyžadují od vyučujících zamýšlet se nad svojí výchovnou prací a formulovat svou pedagogickou činnost z různých pohledů:

Přístup učitele k žákovi:

- ke každému je třeba přistupovat s úctou, s náklonností, s vírou v jeho síly a možnosti, s patřičnou pozorností
- se zásadovostí v případě, že se v chování žáka objeví odchylky od běžných norem
- Je třeba tedy dodržovat úctu a požadavky zároveň

Příznivé mikroklima ve třídě se utváří:

- příchodem učitele, tónem, jakým třídu osloví
- řečí učitele – je-li klidná, ale bez lhostejnosti
- schopností vést žáky tak, aby se nebáli zkoušení a sami své vědomosti prezentovali
- tím, že žák dostává možnost vyjádřit se k učenému a že je mu dáván prostor ukázat to, co si sám připravil

Máme-li dítě naučit dobrým způsobům jednání, musíme je průběžně vést k poznání základních etických principů.

- a) Uvědomme si, že ze zkušenosti víme, že každé dítě usiluje o pěkné citové zážitky (např. večerníčky nebo pohádky).

- b) Uvědomme si, že si dítě vybírá ty hodnoty, které jsou pozitivní, nechce představovat při hře zlou postavu, raduje se z toho, když všechno dobře dopadne.
- c) Uvědomme si obsah citového života dítěte a co je mu způsobeno, když se malé dítě setkává s hrubostí a násilím, které vítězí.
- d) Uvědomme si, že člověk ve svém mládí vstřebává náladu okolí a nese ji dále svým životem. Psychologie dokládá, že u člověka trvají ty formy citění, které u něho převažovaly v době prepubertální, pubertální i postpubertální.

Dokážeme-li dát žákům ve škole mnoho zážitků citově kladné povahy, jak si to většina z nich žádá, přispějeme k tomu, že v celkovém charakteru citění dítěte nabydou převahu tendence tvůrčí – optimismus, radost, jistota.

Ve tvořivé škole musí být ve vyučování i mimo něj prostor pro dostatek dětské radosti.

Chceme-li vést výchovu a výuku v radostných náladách vyžaduje to znalost, jak co dělat v různých obdobích vývoje žáka. Předpokládá to, zamýšlet se nad způsoby práce a vhodně je volit i se zpětnou vazbou k žákovi.

Ve tvořivé škole učitel zná materiály, se kterými pracuje, vyučování má činnostní charakter a žák se v něm může aktivně projevovat činností, tvorbou, nápady, schopností spolupracovat apod.

V osobním vztahu jdeme k žákovi blíže. Dáváme mu šanci učivo pochopit i zvládnout, poskytujeme mu prostor na učení, dovedeme do výuky zapojit žáky různě nadané. Učitel se stává dirigentem, oporou, dovede dát najevo očekávání dobrých výkonů.

Obecná charakteristika Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- navazuje na tradice české činné školy a pozitivní zkušenosti z mnoha lety prověřeného vzdělávacího programu Základní škola č.j.: 16 847/96-2
- vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání v platném znění
- zdůrazňuje činnostní ráz vyučování
- používá takové činnosti, které na základě pozorování a hovoru o pozorovaném vedou žáky k objevování poznatků a vztahů, k řešení problémů
- předkládá jasné možnosti mezipředmětových vztahů
- řadí poznatky do systému, dbá na návaznost učiva a jeho propojování
- dává žákům příležitost aktivně se podílet na vlastním vzdělávání
- zdůrazňuje orientaci na osobnost žáka, přirozeně vede k diferenciaci ve vyučování
- vede žáky k samostatnému projevu, k získání nových vědomostí vlastní činností
- dává žákům možnosti využívat při práci samoučení a samokontrolu
- zdůrazňuje komunikaci a spolupráci mezi žáky
- vede k projektovému a skupinovému vyučování
- umožňuje žákům využívat při učení své zkušenosti a praktické situace ze života mimo školu
- pokládá za základní vědomosti ty, kterých se dá prakticky využívat, které jsou potřebné k dalšímu vzdělávání, dbá na jejich zvládnutí všemi žáky
- podporuje ty postupy a formy práce, které umožňují žákům maximálně využívat vlastních zkušeností, užívat zdravý rozum
- vyžaduje provádění jednoduchých demonstrací a pokusů, které umožňují žákům přijímat učivo více smysly, rozumět mu, zvládnout probíranou látku jako základ k dalšímu učení
- předpokládá přirozený rozvoj ekologického citění žáků
- umožňuje realizaci diferencované a individualizované výuky pro všechny žáky, tj. jak pro žáky zdravotně či sociálně znevýhodněné, tak pro žáky talentované a žáky s hlubším zájmem o některou oblast
- směřuje k poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty

Vzdělávací program pro základní vzdělávání je založený na provázaném a uceleném systému metod, forem práce, učebnic, pomůcek, metodik, vzdělávání učitelů pro inovaci výuky. Systém vychází ze zkušeností našich i ostatních českých učitelů a je ověřený často jejich mnoholetou praxí. Při dodržování základních principů činnostního učení program zajišťuje naplnění jeho výchovně vzdělávacích cílů.

Vzdělávací program ve shodě s RVP ZV zdůrazňuje aspekty vzdělávání, které jsou určující pro život v moderní multikulturní společnosti.

Hlavními záměry Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání jsou:

- výchova kulturního člověka, kterému bude záležet na kvalitě jeho života, který se dokáže v životě uplatnit a dokáže najít své místo v sjednocující se Evropě
- výchova člověka komunikativního a tvořivého, schopného spolupráce
- výchova ekologicky myslícího, tvořivého a mravně odpovědného člověka
- výchova člověka odpovědného, chápacího hodnotu zdraví a aktivně usilujícího o jeho upevňování a ochranu
- výchova člověka zvědavého, sebezdokonalujícího se, rozumně a citlivě reagujícího v konkrétních praktických životních situacích
- výchova člověka hledajícího, svobodně jednajícího, s touhou dále se vzdělávat a zlepšovat kvalitu svého života
- příprava na celoživotní vzdělávání

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání není zaměřen na formální úpravy vzdělávacího systému škol, ale na tzv. proměnu jejich vnitřní atmosféry. Nejedná se tedy o program zevně organizační, pořádkový, ale vnitřně metodický, psychologický. Ráz tvořivé školy závisí primárně na způsobu vyučování. Naším hlavním úkolem je utvářet samostatně myšlení žáků, jejich vůli a schopnosti.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání je koncipován jako model použitelný v každé vyučovací hodině po celé období povinné školní docházky. Program je určený pro základní školy, od kterých se očekává plošná a každodenní transformace založená na využití stávajících zdrojů. Jeho zavádění do praxe školy nevyžaduje žádnou zásadní změnu vnitřní organizace školy.

Základní didaktické zásady zdůrazňované ve školním vzdělávacím programu pro základní vzdělávání

Za základní didaktické zásady programu lze považovat:

- probouzení zájmu žáka o vzdělávací činnost a poznávání
- podněcování aktivní účasti žáka činnostmi ve vzdělávacím procesu
- využívání zkušeností žáka a vytváření kompetencí pro užití osvojeného učiva v běžné životní praxi

1. Probouzet zájem žáka znamená vyučovat zajímavě.

Toho dosáhneme, bude-li vyučování:

a) názorné

Největší hodnotu má přímý názor v rukou každého žáka. Přímým názorem jsou např.:

- skutečné předměty
- kreslené názory
- modely
- náčrty a diagramy
- demonstrační obrazy, mapy aj.

K názoru je třeba se vracet a stále se přesvědčovat o porozumění učivu žáky.

b) pochopitelné

Vyučování bude pochopitelné, když žák všemu učivu správně porozumí.

- Je třeba vhodně volit obsah učiva a způsob práce ve škole.

- Je třeba zůstat u prvopočátků učiva, až je řádně pochopeno. Totéž učivo se opakovaně probírá v nových situacích a s různými činnostmi.
- Je třeba: – postupovat zvolna,
  - stále se přesvědčovat, jak žáci nové učivo pochopili a jak ho zvládají,
  - abstraktní pojmy objasňovat názorem a příkladem.

c) odpovídající příslušnému stupni vývoje žáka.

Je třeba znát psychický vývoj dítěte a respektovat ho.

2. Činnostmi podněcovat aktivní účast žáka v procesu vzdělávání:

- a) dítě se aktivně účastní vyučování,
- b) využíváme zkušeností žáků,
- c) vyhýbáme se dlouhým výkladům,
- d) neděláme nic z toho, co mohou udělat žáci sami,
- e) dopřejeme žákům radost z úspěchu při vlastní práci,
- f) v tvořivé škole se snažíme o to, aby žáci sami poznatky objevovali.

3. Vytvářet kompetence pro praxi:

- a) při výuce využívat zkušeností žáků ze života, učit žáky, aby poznatky a dovednosti získané v jednom vyučovacím předmětu uměli využít i v jiných vyučovacích předmětech, informovat žáky, jak lze získané poznatky využít v praxi.

Didaktikou Školního vzdělávacího programu prolínají další zásady:

- Vyučování zakládáme na přirozených situacích a učební látce potřebné v životě k dalšímu vzdělávání a uplatnění se.
- Vyučování přizpůsobujeme individualitám žáků. Chceme docílit toho, aby naše škola umožňovala individuální uplatnění každému žákovi.
- Vyučování je založeno na samostatné činnosti žáků, učitel je žákův rádce a oporou, pomáhá jim překonávat nesnáze.
- Vyučování má charakter nejen vzdělávací, ale i výchovný.
- Vycházíme ze zájmů žáků motivovaných pro dobrou školní práci, podněcovaných ke snaze se co nejlépe připravit do života.
- Snažíme se uchovat ty hodnoty, které vyrostly v našem českém prostředí, jsou ověřeny zkušenostmi mnoha vynikajících pedagogů i vědeckým bádáním.
- Chceme mít školu založenou na radostné žákovské práci. Její hybnou silou bude vzbuzování zájmu žáků o učení.

Naši školu orientujeme na všestranný rozvoj osobnosti žáka, rozvoj jeho zděděných i získaných dispozic. Přitom dbáme, aby žáci nebyli ve škole přetěžováni. Víme, že dítě je proto dítětem, aby se připravilo na život dospělého člověka. V dětské psychologii je často zdůrazňováno: „Čím déle žák zůstává dítětem, tím úplnějším se stane jeho vývoj.“

Pro zdravý psychologický vývoj žáků je třeba, aby neprožívali školní léta jen přepínáním paměti a přemírou povinností. V naší tvořivé škole dbáme na dětské zájmy, vycházíme z nich a využíváme je. Dětský zájem ukazuje, jak co na dítě působí, jak chce dítě reagovat. Kdybychom na zájmy dětí nedbali, naše výchovné snahy by nebyly úspěšné. Dbát na dětské zájmy ale neznamená vyhovovat každému nápadu. Dětské touhy je třeba usměrňovat, probouzet vztah k pozitivním hodnotám a tím dítě vychovávat a zdokonalovat. Žákům necháváme vždy prostor k tomu, aby mohli zaujímat svá stanoviska i řešit různé opravdové životní situace. Školní práci přizpůsobujeme fyziologii a psychologii dítěte. Motivace a účelnost učení jsou charakteristickými znaky tvořivé školy.

Výchovné a vzdělávací strategie k zajištění cíleného utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

vybírání a využívání pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení

strategie

- vedeme žáky k samostatnému rozhodování a zodpovědnosti za své rozhodnutí
- nabídneme žákům škálu metod k vlastnímu ověření a výběru vhodného postupu
- motivujeme žáky k zájmu o učení zařazováním her a obměnami pracovního prostředí

vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě

strategie

- klademe důraz na čtení s porozuměním, umožníme žákům přístup k různým zdrojům informací
- podněcujeme tvořivost žáků zadáváním referátů, samostatných prací, projektových prací a tím je vedeme k pochopení, systematizaci, třídění a zpracování informací

operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy

strategie

- vedeme žáky k využití a aplikaci dříve získaných poznatků v nových souvislostech, v různých oblastech vzdělávání

samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti

strategie

- podporujeme samostatnost při řešení úkolů a aplikaci vlastních nápadů
- ujišťujeme žáky o užitečnosti poznatků, získaných pozorováním a experimentováním z hlediska jejich pozdějšího využití

poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

strategie

- vytváříme prostředí a prostor, aby žáci měli možnost posoudit vlastní pokrok
- žáky směřujeme k sebekritickému zhodnocení svých schopností a tím k vhodnému výběru přiměřených činností s možností prožití vlastního úspěchu

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností

strategie

- zařazujeme komunitní kruh, ve kterém dáváme prostor k vyjádření vlastního názoru
- navozujeme problémové, modelové situace a nabízíme různé způsoby jejich řešení
- vedeme žáky k řešení problémů samostatně, ve dvojici, ve skupině a k hledání různých variant řešení a jejich obhajobě

vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému

strategie

- zařazujeme metodu brainstormingu, párového i skupinového, vycházíme z ústních, tištěných a mediálních zdrojů
- směřujeme žáky ke správnému vyhledávání, třídění, porovnávání a využívání získaných informací
- povzbudíme žáky při případných nezdarech

samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

strategie

- motivujeme žáky problémovými úlohami z praktického života a u složitějších úloh vyžadujeme logický postup a přehlednost řešení
- zařazujeme podle možností netradiční testové úlohy
- dáváme možnost starším žákům připravit aktivity pro žáky mladší

ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

strategie

- vedeme žáky k reflexi a k aplikování osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- navrhujeme žákům zaznamenávání průběhu řešení a výsledků při zdolávání problémů
- vedeme žáky k aktivnímu podílu při všech fázích činnosti, při plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů hodnotí

strategie

- vedeme žáky k prezentaci zadaných samostatných prací (projektů) v prostředí vhodném k danému účelu (časopis Chameleon, Kaplický zpravodaj, prostory školní budovy)
- vedeme žáky k hodnocení výsledků jejich práce a postupů

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu

strategie

- dbáme na formu žákova ústního i písemného projevu, učíme žáky dodržovat v písemném projevu stanovená pravidla
- učíme žáky k logickému sestavení svých myšlenek a názorů
- zaměřujeme se na rozvíjení slovní zásoby žáků

naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje

strategie

- vedeme žáky formou prezentace referátů a samostatných prací obhájit svůj názor vhodnými argumenty
- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni
- učíme vést žáky dialog a naslouchat druhým

rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění

strategie

- vedeme žáky ke čtení různých typů textů a klademe důraz na porozumění přečteného textu
- rozebíráme s žáky obsah textů, učíme je využít vhodných gest a jiných nonverbálních prostředků komunikace

využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

strategie

- vedeme žáky k podílení se na zpracování videozáznamů, k práci s internetem a k zařazování získaných informací do širších souvislostí
- využíváme k informovanosti a komunikaci ve škole školní časopis Chameleon

využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

strategie

- podporujeme komunikaci s jinými školami, podporujeme přátelské vztahy mezi žáky vyšších a nižších ročníků
- podporujeme metody skupinového učení a jejich prostřednictvím vedeme žáky ke spolupráci při vyučování

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce

strategie

- zařazujeme žáky do různých typů skupin podle požadovaného cíle zadaného úkolu
- pomáháme skupinám vytvářet pravidla týmové práce
- usilujeme, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině, pozitivně ovlivňovali kvalitu společné práce a aby dokázali ocenit a vážit si práce druhých

podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

strategie

- sledujeme a pozitivně ovlivňujeme atmosféru práce v týmu
- učíme žáky vzájemně si pomáhat, umět pomoc nabídnout i o ni požádat a rozvíjíme v nich odmítavý postoj ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi

přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

strategie

- vedeme žáky k respektování názorů druhých a čerpání poučení z nich
- učíme žáky základům kooperace a týmové práce

vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

strategie

- vhodným způsobem podporujeme sebevědomí žáků, eliminujeme ostych při prezentování vlastních názorů žáka
- pomáháme zdůraznit přednosti žáka výběrem vhodných aktivit

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

strategie

- učíme žáky přijímat názor druhého člověka, respektovat jeho osobnost a individuální rozdíly mezi lidmi
- vedeme žáky k aktivní pomoci druhým a netoleranci vůči různým formám násilného chování ve fyzické i psychické rovině

chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu

strategie

- vedeme žáky k respektování společenských norem a zákonů, ve školních podmínkách vyžadujeme dodržování školního řádu
- umožníme žákům podílet se na společném utváření pravidel chování v třídním kolektivu a učíme žáky svá práva uplatňovat a povinnosti plnit

rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

strategie

- seznamujeme žáky s možnými situacemi, které vyžadují jejich správné a efektivní rozhodnutí a nabízíme způsoby řešení.
- vytváříme modelové situace, při kterých se žáci učí vhodně rozhodovat

respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

strategie

- seznamujeme žáky s naší historií a kulturním dědictvím, učíme je kritickému postoji k umění
- vedeme žáky k nutnosti ochrany historických památek a uměleckých děl a k odmítání vandalismu
- vytváříme podmínky pro zapojení žáků do kulturních a sportovních aktivit

chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

strategie

- seznamujeme žáky s globálními problémy životního prostředí a následky konzumního způsobu života
- vedeme žáky k udržování čistoty svého nejbližšího okolí a k třídění odpadů

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

strategie

- seznamujeme a vyžadujeme po žácích dodržování základních pravidel bezpečnosti práce v různých pracovních podmínkách, vedeme žáky k udržování pracovního pořádku
- seznamujeme žáky s vlastnostmi materiálů a nástrojů, rozvíjíme manuální zručnost prostřednictvím práce s pomůckami
- obměňováním zadání vedeme žáky k adaptaci na nové a náročnější podmínky

přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

strategie

- podporujeme v žácích kladný vztah k práci, její efektivitě, kvalitě a smysluplnosti
- vytváříme společně s žáky zdravé pracovní prostředí, podporujeme hospodárné využívání materiálů s ohledem na ochranu životního prostředí
- vedeme žáky k využívání svých dosavadních znalostí a zkušeností v různých oblastech, k posouzení svého profesního zaměření s ohledem ke svým zájmům a schopnostem
- využíváme praktické exkurze k lepší orientaci na trhu práce
- učíme žáky prezentovat výsledky své práce, ohodnotit práci svou i druhých, po dokončení práce vystavujeme

využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

strategie

- výběrem volitelných předmětů pomáháme žákům při profesní orientaci
- uváděním příkladů z praxe zdůrazňujeme význam jednotlivých profesí

orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

strategie

- při výuce světa práce seznámíme žáky s podstatou podnikání, zadáváme jim samostatné ročníkové práce s ohledem na jejich zájmy
- v rámci projektového vyučování vedeme žáky k vymýšlení nápadů, jejich formulaci, získání prvotních informací, realizaci a zhodnocení

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola velmi úzce spolupracuje s Okresní pedagogicko-psychologickou poradnou a Spirálou v Českém Krumlově.

Žáci s diagnostikovanou dyslexií jsou zařazováni do dyslektického kroužku, který na prvním stupni pracuje velmi úspěšně již několik let. Žáci zde zábavnou formou procvičují a doplňují své vědomosti a dovednosti.

Na 1. stupni paralelně s vyučovacími hodinami českého jazyka a matematiky probíhají i hodiny individuální péče pro žáky s výraznými specifickými vývojovými poruchami učení a hlavně pro integrované žáky. Hodiny jsou velmi kladně hodnoceny ze strany učitelů, žáků, ale i rodičů. Učitel se může v těchto hodinách plně věnovat jednotlivým žákům a pomáhat jim lépe zvládat učivo. Hodiny probíhají v psychické pohodě, žáci získávají větší sebevědomí a lépe se pak realizují v třídních kolektivech. V této nadstandardní péči budeme i nadále pokračovat i v příštích letech.

Aby integrace, to znamená přístupy a způsoby zapojování žáků se zvláštními vzdělávacími potřebami do běžných škol, mohla plně fungovat, musí plně spolupracovat a důvěřovat si učitel, žák a rodič. Učitel vypracuje individuální vzdělávací plán výuky žáka a v některých případech je sepsána dohoda o právech a povinnostech žáka, rodiče a učitele. Tato forma práce se nám osvědčila, rodiče mohou své problémy konzultovat nejen s učitelem, ale i s výchovným poradcem hlavně během jeho konzultačních hodin. Pokud

je nutná i další speciální péče, výchovný poradce rodiče informuje o tom, kde najdou další odbornou pomoc.

Ve škole pracuje i osobní asistent pro žáka se zdravotním postižením.

Ve všech těchto oblastech s výchovným poradcem velmi dobře spolupracuje vedení školy, třídní učitelé i OPPP.

Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Ve škole věnujeme péči i nadaným žákům. Motivujeme je k lepším výkonům a pomáháme jim využít všech jejich schopností. Připravujeme žáky a v maximální míře umožňujeme jejich účast na předmětových olympiádách, různých školních soutěžích a projektech.